

Tantárgy:	Ének-zene
------------------	-----------

Évfolyam:	3.
------------------	----

Időkeret:	2	óra/hét	72	óra/év
------------------	----------	----------------	-----------	---------------

Témakörök óraszámai:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Zeneművek / Énekes anyag	37.5
Zeneművek / Zenehallgatás	15
Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés	6.5
Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés	6.5
Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás	6.5
Összes óraszám:	72

TÉMAKÖR: Zeneművek / Énekes anyag

ÓRASZÁM: 37.5

Életképek

Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském

Párosítók--- >Leányok, legények

Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa ; Kis kece lányom

Táncnóták- →Táncos dalok

Erdőjáróznak a lányok; Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják

Tréfás dalok

A faragószék nótája; Egy kis kertet keríték – D150; Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyültek, összegyültek az újfalvi lányok; S a te fejed akkora; Szélről lejeljetelek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony

„Mesés” dalok

Elszaladt a kemence; Zöld erdőben a tücsök; Virágéknál ég a világ

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzs: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán–

Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten

A dalok és zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint, a tananyag 25 százalékával bővíthető.

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangji sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- a tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz;
- hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével;
- hangterjedelme túllép az oktávon.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- emlékezetből énekel legalább 20 magyar népdalt;
- emlékezetből éneklí a Himnuszot;
- ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;
- előadói készsége tovább fejlődik;
- aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;
- a gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
- érzékeli a lineáris és a vertikális történéseket a zenében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Magyar népdalok hallás utáni megtanulása;
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánc házi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;
- Az interpretáció élménnyé mélyítése a dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások és élő hangszerkíséretes segítségével;
- Az éneklés hangterjedelmének bővítése az oktávon túlra;
- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése;
- Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben;
- Alkotói készség: aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozásának segítése ;
- Legalább 40 gyermekjátékdal, népdal megismerése
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése;
- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése;

- A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése.

FOGALMAK

magyar népszokások, jeles napok

TEVÉKENYSÉGEK

- Beéneklő gyakorlatok
- Az éneklés helyes szokásainak gyakorlása (egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció)
- Éneklés egyénileg és csoportosan (a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok)
- Éneklés (lehetőleg élő) hangszerkísérettel.
- Éneklés különböző dinamikai szinteken
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncmuzikumban és feldolgozott formában.
- Aktív részvétel az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein
- A dalokhoz kapcsolódó játékok, táncok, dramatizált előadások megvalósítása
- A dalok szövegének értelmezése
- Népi kifejezések értelmezése

TÉMAKÖR: Zeneművek / Zenehallgatás

ÓRASZÁM: 15

Kodály Zoltán: *Bicinia Hungarica* – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagyabonyban; Székely fonó: Kitrákotty mese

Bartók Béla: *Gyermekeknek* I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: *Mikrokozmosz* – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szúnyogtánc (Megfogtam egy szúnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony)

Bárdos Lajos: *Kicsinyek kórusa* – Itt ül egy kis kosárba'; Ugyan, édes komámasszony; *Elszaladt a kemence*; *Egy boszorka van, Szegény Bodri!* - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába)

Josquin: *A tücsök*

Leopold Mozart: *Gyermekszimfónia* - részlet

Decsényi János: *Kati dalai* – Virágéknál ég a világ

Csajkovszkij: *Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc*

Johann Strauss: *Tik-Tak polka*

Ránki György: *Pomádé király új ruhája* I. szvit III. tétel; „*Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha*”

Leonard Bernstein: *Divertimento* – pulyka tánc

Szokolay Sándor: *Hüvelyk Matyi*

Betlehemes / Csordapásztorok

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- zenehallgatási élményekkel gazdagodik;
- további zongoradarabokban ismer rá a tanult dalokra;
- népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel;
- megismerkedik a zenében alkalmazható humorral;
- ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által;
- megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;
- megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita);
- megismerkedik a zenében alkalmazott humorral.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- meg tudja különböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől;
- megkülönbözteti a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól;
- képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik;
- képes az érzelmi azonosulásra;
- egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;
- kialakul a többirányú figyelem készsége, a lineáris és a vertikális történések érzékelése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban;
- Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;
- Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében;
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;
- Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése a tanuló képzeletének aktív részvétele a zeneművek befogadásában; egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal; a zenei befogadás mikéntjének megtapasztalása a zenei aktivitáson keresztül;
- Zenei befogadói készség fejlődése;
- Alkotói készség: aktív részvétel az alkotói folyamatokban; a megélt élmények feldolgozása; a zeneművek eljátszása dramatizált előadással;
- A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;
- A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése;
- A zenei kifejezés művészi megvalósítása változatainak megismerése;
- Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.

FOGALMAK

visszatérés a zenében, vagy ABA forma;

TEVÉKENYSÉGEK

- Motiváció (a lehetőség szerinti koncertlátogatás, a zenékhez, dalokhoz kapcsolódó táncok, játékok megtanulása és a zenei előadások, zenés filmek videó felvételről történő megtekintése).
- Lehetőség szerint koncertlátogatás (pl. Bonbon Matiné).
- Élményszerű zenehallgatás
- Tanult dalok felismerése zongoradarabokban
- Népdalfeldolgozások meghallgatása zenekari kísérettel
- A gyermekkar és a vegyeskar hangzásának azonosítása.
- A szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása;
- A hangszerek hangszínének megfigyelése
- Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében
- A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése
- Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában
- Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben;
- A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval
- A hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése
- Megismerkedés a zenében alkalmazható humorral
- Megismerkedés a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita)

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 6.5

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az ütemhangsúlyokat mozgással érzékelteti;
- aktívan részt vesz az alkotói folyamatokban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a 4/4-es ütemet, valamint az egész értékű kottát és az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel;
- felismeri és hangoztatja a szinkópát
- ritmizálva szólaltat meg mondókákat, gyermekverseket;
- egyszerű ritmussorokat rögtönöz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben;
- Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése;
- Ritmikai többszólamúság alkalmazása ritmuskánonokkal;

- Szinkópa gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
 - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
 - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
 - felelgetős ritmusjátékokkal,
 - ritmusvariációval,
 - osztinatóval,
 - befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz
- Alkotói készség: Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével;
- szinkópa
- egyedül álló nyolcad és szünete;
- egész értékű kotta és szünete;
- 4/4 –es ütemfajta.

FOGALMAK

Szinkópa; zenei hangsúly;

TEVÉKENYSÉGEK

- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése
- Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben
- Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése
- Mondókák, gyermekversek ritmizálása
- Improvizáció: egyszerű ritmussorok, dallamok
- Ritmussorok alkotása változatos hangszíneket használva, testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével
- Az egész értékű hang és szünetének, az önálló nyolcad és szünetének, a szinkópa összetett ritmusnak megszólaltatása, olvasása, írása
- Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása (pl. ritmusmemória, ritmustelefon, ritmusrondó, ritmusóra, ritmusdominó)
- Szinkópa gyakorlása páros és páratlan metrumú ütemekben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban:
 - a zenei hangsúly érzékeltetésével,
 - mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával,
 - felelgetős ritmusjátékokkal,
 - ritmusvariációval,
 - osztinatóval,
 - befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz
- Ritmuskánon

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 6.5

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, törekszik a tiszta intonációra;
- különböző dinamikai szinteken tud énekelni;
- a zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít;
- énekel a pentaton hangsorban;
- énekel a hétfokú hangsorban;
- a tanult énekelt zenei anyagot tanári vezetéssel el tudja énekelni kézjelezve és szolmizálva.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- megismeri, éneklí és alkalmazza a felső dó - alsó szó hangokat;
- megfigyel és hallás után reprodukál különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket;
- a tanult dalok, zenei részletek éneklésekor hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően tudja változtatni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban;
- Belső hallás fejlesztése dallambújtatással;
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése;
- Kánonok éneklése, gyakorlása;
- A dallam és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése;
- Alkotói készség: különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz; testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése és azok improvizatív használata, eltérő karakterek kifejezésére;
- A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó és a felső dó hanggal;
- Különböző karakterű hangszínek, dinamikai szintek megfigyelése és azonosítása a tanult dalokban, zeneművekben;

FOGALMAK

Dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor.

TEVÉKENYSÉGEK

- A tudatosított zenei elemek gyakorlása minél több kontextusban (pl. utószolmizálás, olvasógyakorlat, dallammemória, élő zongora, felelgetés)
- Dallambújtatás
- Szolmizálás kézjelről
- Kánonok éneklése, gyakorlása
- Különböző karakterű dallamválasz rögtönzése egyszerű dallamsorokhoz
- Dallam- és szöveghangsúly megfigyelése
- Dallam- és szöveghangsúly összefüggéseinek megfigyelése
- Testhangszerek és készített hangkeltő eszközök hangszíneinek megfigyelése
- Testhangszerek és készített hangkeltő eszközök hangszíneinek improvizatív használata különböző karakterek kifejezésére

- Hangszínek karakterének megfigyelése
- Dinamikai szintek megfigyelése
- Éneklés különböző dinamikai szinteken
- Szolmizálás kézjelezve

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 6.5

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában;
- kottaképről azonosítja a hallás után tanult dalokat;
- érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel;
- tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal;
- elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában;
- megtapasztalja a relatív szolmizáció lényegét;
- a hallás után tanult dalokat képes a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni;
- a kottában felismeri a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat;
- pentaton dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekel, kézjelekkel mutatja;
- helyesen használja a szolmizációs hangokat és neveket különböző intonációs és hangképző gyakorlatoknál, hallásfejlesztésnél.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.);
- A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon;
- Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;
- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével;
- A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével;
- A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére;
- Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére;
- Felismerő kottaolvasás segítése a tanult dalok szolmizált, kézjelezett éneklése után;
- A mozgó dó hang szerepének megfigyelése az írás és az olvasás során;
- Szinkópa grafikai képe és írása;
- Egész értékű és szünetének grafikai képe és írása;
- A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása;
- Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá, - szó, hangok a kottában;

FOGALMAK

A korábbiak elmélyítése

TEVÉKENYSÉGEK

- A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.)
- Az önálló nyolcad és szünetének írása
- A szinkópa írása
- Dal éneklése ritmusnévvel
- Dal felismerése lejegyzett ritmusáról
- Dalokban az új ritmuselemek kiemelése (pl. bekarikázás, átírás pirossal)
- Dal ritmusának kirakása ritmuskártyákkal
- Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával (pl. kottamásolás és szolmizálása, kotta ritmusának leírása, a dal egy részéről betűkotta írása)
- Dalok utószolmizálása, annak lejegyzése a kottába
- Dalrészlet kottából való szolmizálása és a dal azonosítása (pl. dallam és kép párosítása)
- Azonos dallam olvasása különböző kezdőhangról
- Dallam kottázása különböző kezdőhangról
- Szöveg fölé annak ritmusának lejegyzése (pl. dalszöveg, mondóka)
- Ritmusdiktálás
- Ritmusmemória
- Különböző ritmusú ütemek alkotása
- A tevékenységek egy része digitális eszközön is végezhető. Pl. LearningApps, Okosdoboz, Musicators felületeken.